

Nr 176.

Av herr **Ericson, Hans**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående kostnader för vissa fartygsexpeditioner och beredskapsåtgärder vid marinen m. m.

I proposition nr 302 till innevarande års Riksdag har Kungl. Maj:t hemställt, att för bestridande av visst penningbidrag till värnpliktiga, högst 26,625 kronor, ävensom för täckande av kostnader till belopp av 655,000 kronor för vissa fartygsexpeditioner och beredskapsåtgärder vid marinen, eller tillhoppa i avrundat tal 682,000 kronor, Riksdagen måtte ej mindre medgiva användande av 552,000 kronor av reservationer, som uppstått å anslaget till flottans övningar, att även å extra stat för år 1914 under femte huvudtiteln bevilja härutöver erforderligt anslag, högst 130,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att i mån av behov disponera sistnämnda belopp redan under innevarande år.

Beträffande kostnaderna för ovan avsedda fartygsexpeditioner och beredskapsåtgärder framgår av den kungl. propositionen att de i runt tal uppgått till 967,000 kronor, av vilket belopp dock 311,940 kronor utgjorde sådana kostnader, som, därest inga extra rustningar ägt rum, skulle påförts reservationsanslaget till flottans övningar och vilka därför ansåges böra täckas av nämnda anslag. För återstoden, i runt tal 655,000 kronor, hava marinförvaltningen och chefen för marininstaben ansett, att särskilda medel, d. v. s. andra än övningsanslaget, måste anvisas.

Chefen för marininstaben har därjämte i en promemoria, fogad till en gemensam skrivelse den 23 april 1913 från marinförvaltningen och nämnde chef, meddelat, att enligt utredning inom marininstaben skulle, därest berörda kostnadsbelopp å 655,000 kronor fördelades å ordinarie anslag enligt för fördelningen av expeditjonskostnaderna för fartyg å övningsexpedition i allmänhet gällande grunder, 346,000 kronor bestridas av anslaget till flottans övningar, 256,000 kronor av anslaget till sjöbeväringens vapenövningar m. m. samt 53,000 kronor av anslaget till flottens nybyggnad och underhåll.

Å reservationsanslaget till flottans övningar finnas för närvarande, enligt uppgift i statsrådsprotokollet bifogat nämnda proposition, besparingar å tillsammans 863,013 kronor 20 öre; chefen för marinstaben har emellertid i sin förenämnda promemoria uttalat, att han anser att under inga förhållanden ovannämnda belopp å respektive 256,000 kronor och 53,000 kronor kunde ifrågasättas att bestridas av flottans övningsanslag eller därå befintliga reservationer. I denna fråga yttrar chefen för marinstaben i samma promemoria vidare:

»Särskilt betänklig vore en sådan åtgärd med hänsyn till att övningsanslaget med i riksstaten nu upptaget belopp visat sig alltför knappt och på grund därav reservationerna äro väl behöfliga för att, intill dess begärd anslagsökning erhålles, bibringa personalen erforderlig ordinarie utbildning och vidmakthålla flottans krigsberedskap, för vilka ändamål sistlidet års Riksdag i skrivelse den 30 maj 1912 förklarar det vara av stor vikt att tillräckliga medel avsågs. Enligt vad som anföres i statsrådsprotokollet över sjöförvarsärenden den 28 april 1911 (prop. nr 223 till 1911 års Riksdag) beräknades den 1 januari 1910 å flottans övningsanslag förefinnas en brist av 952,150 kronor. Denna överbetalning täcktes delvis genom att i överensstämmelse med 1911 års riksdags beslut överfördes dels från besparingar å reservationsanslaget till beklädnad för sjömans- och skeppsgossekårerna 452,000 kronor, dels från femte huvudtitelns allmänna besparingar 100,000 kronor. Den återstående bristen har täckts genom indragningar i övningarna under åren 1910 och 1911.

Sålunda hava genom dessa indragningar enligt av marinförvaltningen upprättade likvidsammandrag å resp. års övningsanslag inbesparats:

år 1910	446,000 kronor, och
» 1911	572,296 »

Den nu befintliga reservationen å anslaget till flottans övningar har sålunda uppkommit genom de inskränkningar i övningarna, som vidtogos åren 1910 och 1911. Personalens tjänstduglighet kom därigenom under nämnda år helt naturligt att nedgå. Det är därför av största vikt att densamma åter höjes. Erfarenheten har emellertid givit vid handen, att övningsanslagets nuvarande belopp är alltför knappt för att på ett för såväl utbildningen som krigsberedskapen tillfredsställande sätt kunna anordna flottans övningar, varför såväl chefen för marinstaben som marinförvaltningen årligen från och med

1910 gjort framställning om ökning av flottans övningsanslag. Såsom av utdrag ur det förutnämnde statsverksproposition vidfogade statsrådsprotokollet av den 14 januari 1913 (sid. 124 och 125) framgår, gjorde ovannämnda myndigheter jämväl på hösten 1912 framställning om höjning av sagda anslag. Såsom ett skäl emot att till innevarande Riksdag äska förhöjning av övningsanslaget anför emellertid chefen för sjöförsvarsdepartementet bland annat, att vid 1912 års ingång förefanns å övningsanslaget en reservation av 704,624 kronor 27 öre, vadan tillgången å anslaget vid 1912 års början utgjorde 2,504,624 kronor 27 öre samt att anledning syntes föreligga att antaga, att en reservation till ungefärligen samma belopp, som vid 1912 års början, fortfarande skall finnas.

Av de uttalanden chefen för sjöförsvarsdepartementet sålunda gjort till statsrådsprotokollet synes framgå, att departementschefen anser de å reservationsanslaget till flottans övningar uppkomna besparingarna, i den mån det visar sig, att det årliga anslaget till flottans övningar icke är för sitt ändamål tillräckligt, böra tagas i anspråk för bestridande av kostnaderna för dessa övningar.

Särskilt med hänsyn till att nuvarande reservation å flottans övningsanslag uppkommit genom att under åren 1910 och 1911 inskränkningar i flottans övningar blivit gjorda i sådan utsträckning, att personalens utbildning därigenom blivit avsevärt lidande, synes det chefen för marinstaben av synnerlig vikt, att dessa besparade medel måtte komma flottans övningar till godo och icke anvisas för bestridande av den ökning i expeditionskostnader, som uppstått av annan anledning än beredande av övning åt personalen.»

Såväl marinförvaltningen som chefen för marinstaben hava också, såsom förut nämnts, i sin ovannämnda skrivelse den 23 april 1913 uttalat, att de anse att för täckande av det förut angivna beloppet, i runt tal 655,000 kronor, *särskilda* medel måste anvisas.

Genom generalorder den 3 februari 1912 anbefalldes chefen för marinstaben och inspektören av flottans övningar till sjöss att avgiva gemensamt förslag till plan jämte kostnadsberäkningar för flottans övningar under år 1912, upptagande de övningar, som för personalens utbildning och vidmakthållande i tjänstduglighet med nödvändighet erfordrades; och skulle vid planens uppgörande hänsyn även tagas till att materielen bibehölles i erforderlig krigsberedskap. Det begärda förslaget avgavs samma månad och beräknades kostnaderna för dess genomförande till 431,640 kronor mera än de anslagsmedel, som vore disponibla för år 1912, varför hemställdes om erforderliga medel. Övnings-

planen återremitterades emellertid till myndigheterna med anmodan att avgiva förslag i syfte att nedbringa övningskostnaderna. Så skedde, under framhållande likväl bl. a. att krigsberedskapen från 18 september till 30 oktober komme att bliva avsevärt förminskad.

Då förenämnda myndigheter avgåvo förslag till övningsplan för år 1913 framhöllo de, att planen upptog »endast de övningar, som anses erforderliga för krigsberedskapens upprätthållande under vanliga förhållanden samt för personalens utbildning och vidmakthållande av dess tjänstduglighet». Med hänsyn till rådande vakanser vid sjömanskåren samt därtill att antalet i tjänst varande värnpliktige understege vad som beräknats vara det normala, hade likvisst vid planens uppgörande vissa inskränkningar måst göras i vad eljest måste anses erforderligt beträffande materielens hållande i krigsberedskap. Genomförandet av övningsplanen skulle ändock kräva, att ett belopp av 282,634 kronor toges i anspråk av å anslaget befintliga reservationer. Även denna gång blevo myndigheterna anbefallda att avgiva nytt förslag till plan för flottans personals övningar ombord med iakttagande, att kostnaden för dessa övningar, i den mån de borde bestridas av reservationsanslaget till flottans övningar, begränsades inom det i riksstaten för nämnda anslag upptagna beloppet.

Jag har med denna redogörelse velat visa, hurusom icke heller under åren 1912 och 1913 flottans övningar och krigsberedskap erhållit den omfattning, som de sakkunniga myndigheterna ansett vara erforderlig. Riksdagen har likväl år 1912 tydligt uttalat sin mening, att det är av stor vikt, att tillräckliga medel avses för flottans övningar, på det att personalens utbildning och flottans krigsberedskap må kunna som sig bör vidmakthållas.

Nu har i statsverkspropositionen erinrats om att en av Kungl. Maj:t den 9 juni 1911 anbefalld utredning beträffande en reviderad övningsplan för flottan ännu icke föreligger, och att det därför, efter departementschefens mening, icke kunde vara riktigt, att innan frågan om övningsanslagets erforderliga storlek blivit av Riksdagen prövad, med anlitan av befintliga reservationer giva övningarna större omfattning än som under normala förhållanden det av Riksdagen för ändamålet anvisade årsanslaget medgiver.

Häremot må dock invändas, att då anslaget är ett reservationsanslag intet som helst hinder bör möta att använda besparingar från ett år till att täcka merkostnader under ett annat. Då nu flottans övningar och krigsberedskap, *intill dess* den reviderade övningsplanen bliver godkänd och medel för dess genomförande beviljade, icke synas

kunna på ett tillfredsställande sätt tillgodoses med mindre än att besparingarna å reservationsanslaget tagas i anspråk, torde det vara alldeles nödvändigt att reservera dessa besparingar i så stor utsträckning som möjligt för att därigenom säkerställa de årliga övningarnas ändamålsenliga bedrivande.

Det torde icke kunna bestridas, att de övningar, som under den gångna vinterns särskilt anbefallda fartygsexpeditioner företagits, varit till nytta för stampersonalens utbildning, och det synes därför vara befogat om de expeditionskostnader, som enligt för fördelning av dylika kostnader i allmänhet gällande grunder skulle påföras anslaget till flottans övningar, eller i detta fall enligt chefens för marininstaben utredning 346,000 kronor, komme att bestridas av förefintliga besparingar å nämnda anslag. Däremot lärer det väl knappast kunna anses vara riktigt, att den del av expeditionskostnaderna, som enligt samma grunder bort påföras förslagsanslaget till sjöbeväringens vapenövningar m. m., här 256,000 kronor, eller reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll, här 53,000 kronor, bestridas av besparingar å det för stammanskapets utbildning avsedda reservationsanslaget till flottans övningar.

Enligt mitt förmenande bör sålunda för bestridande av de i propositionen omnämnda till 682,000 kronor uppgående kostnaderna av reservationen å anslaget till flottans övningar tagas i anspråk ett belopp av 346,000 kronor, varföre till fullständigt täckande av ifrågavarande kostnader erfordras 336,000 kronor, vilka torde bära särskilt anvisas.

På grund av vad jag sålunda anfört, får jag vördsamt hemställa, att Riksdagen ville besluta,

att för bestridande av de i Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 302 till innevarande års Riksdag upptagna kostnader och utgifter, tillhopa i avrundat tal 682,000 kronor, ej mindre medgiva användande av 346,000 kronor av reservationer, som uppstått i anslaget till flottans övningar, än även å extra stat för år 1914 under femte huvudtiteln bevilja härutöver erforderligt anslag, högst 336,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att i mån av behov disponera sistnämnda belopp redan under innevarande år.

Stockholm den 8 maj 1913.

Hans Ericson.